

اثرات تاریخ کاشت بر عملکرد ۵ رقم تجارتمی بامیه (*Hibiscus esculentus*) در استان بوشهر

حسن میوه چینی لنگرودی^۱ و پرویز بیات^۲

۱- کارشناس بخش تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر

۲- کارشناس بخش اقتصاد کشاورزی مرکز تحقیقات کشاورزی استان بوشهر

با توجه به اهمیت و افزایش سطح زیرکشت محصولاتی نظیر گوجه فونگی و خنثی کشت تک محصولی در استان بوشهر و بروز مشکلاتی از جمله تحلیل رفتن منابع خاکی و آبی و کاهش بازده محصولات و گسترش انواع آفات و بیماریها و از طرف دیگر بعلت محدودیت کشاورزان در فصول گرم سال وارد نمودن گساهدانی نظیر بامیه می تواند تحرک بیشتری به فعالیتهای کشاورزی منطقه بدهد و با توجه به مقاومت خوب این گیاه به گرما و کم بودن دوره رویش آن منبع درآمد خوبی در مناطق گرمسیر از جمله استان بوشهر باشد.

بامیه با نام علمی *Hibiscus esculentus* یکی از مهمترین گونه های خانواده پنیرکیان *Malvacea* بوده و گیاهی است خودکشن که مبدأ آن آسیا و آفریقا می باشد. بامیه به سرمای محیط حساس و نواحی گرمسیری و نیمه گرمسیری مناسبترین اقلیم جهت زراعت بامیه می باشند. میوه بامیه (غلاف) بایستی بصورت نارس و قبل از رسیدن برداشت شود و در غیر اینصورت خشبی شده و غیر قابل استفاده می گردد. میوه بامیه دارای پروتئین، آهن و فسفر و ویتامینهای A, B, C می باشد. بامیه را عمدتاً در سوپ، خورش و کنسرو استفاده نموده و برخی اوقات غلافها را پخته و بعنوان سبزی مصرف می کنند.

این مطالعه بصورت آزمایش کرت های نواری خرده شده *Strip plot* در پایه بلوکهای کامل تصادفی در چهار تکرار و طی دو سال زراعی (۷۶-۱۳۷۴) اجراء گردید. فاکتور A شامل سه تاریخ کاشت (۲۵ اسفند، ۱۰ فروردین، ۲۵ فروردین) و فاکتور B شامل پنج رقم (*Green Best, Bijo 1480, BPIphil, Clenson spineless, Annin oakley*) در چهار خط و بطول چهار متر و بصورت جوی و پشته کشت شدند. در طول دوران رشد یادداشت برداریهای لازم از جمله تاریخ جوانه زدن، تاریخ گلدهی و میوه دهی، تعداد چین، طول و قطر غلاف، تعداد غلاف، ارتفاع بوته و... برای کلیه تیمارها انجام پذیرفت.

بر اساس نتایج تجزیه واریانس و مقایسه میانگینها توسط آزمون دانکن هیچ یک از تیمارها دارای اختلاف معنی دار نبودند و رقم *Clenson spineless* در تاریخ کاشت ۲۵ اسفند با میانگین عملکرد ۱۶/۶ تن در هکتار و رقم *BPIphil* در تاریخ کاشت ۱۰ فروردین با میانگین عملکرد ۱۵/۶۹ تن در هکتار بالاترین عملکرد را داشته و با توجه به خصوصیات زراعی این ارقام به بعنوان بهترین رقم و مناسبترین تاریخ کاشت آنها معرفی و توصیه می شوند.